

og justits. 1998 er det sidste år ud af de forudgående tre, som den gældende bloktilskuds-aftale omfatter. Embedsfolk fra begge lande arbejder på en ny aftale, der måske indgår i en kommende forhandling om gældsafvikling, men herom mere senere.

De statslige overførsler til Færøerne udgør en tredjedel af 1 pct. af den samlede danske finanslov på ca. 390 mia. kr. Meget store tal efter færøske forhold. Omregnet betyder det, at Folketinget bevilger ca. tre gange så meget pr. dansk statsborger i Danmark, som det bevilger pr. færøing, og sådan skal det være, for Lagtinget og kommunerne har jo ansvaret for dækningen af de to tredjedele af vores offentlige økonomi. Ca. halvdelen af bloktilskuddet mellemlander kun på Færøerne, så drejer det på et knapenålshoved og sendes tilbage til København som betaling for renter af vores statsgæld. Hvis Færøerne får en aftale om afdrag også nu til foråret, så tilbagesendes en endda større del af blokken, måske 60-70 pct., til Danmark.

Sagt med andre ord: Den danske bevilling fra finansloven her i dag til Færøerne vender tilbage til København, efter at den har gjort gavn, men også lidt skade i den færøske økonomi, og jeg vil henvise til nogle udtalelser fra den nys udgivne rapport af Statsministeriets rådgivende udvalg vedrørende Færøerne:

De positive påvirkninger fra statsoverførslerne har været, at færøinger har haft råd til et større forbrug og større investeringer, end vi selv kunne finansiere ved egenproduktion. Den indenlandske efterspørgsel har været større, end den ville have været uden statsoverførslerne, og bloktilskuddet har styrket den færøske kreditværdighed og ført til en lavere rente.

Men det rådgivende udvalg påpeger for første gang, at statstilskuddet også har nogle negative virkninger på færøsk økonomi, f.eks. at forbruget på Færøerne ikke er holdt nede af sædvanlige budgetbegrænsninger, og at bloktilskuddet har ført til et højere omkostningsniveau, som medfører en erhvervsstruktur, der har øget den færøske økonomiske afhængighed af overførsler fra statskassen, og som har forværret Færøernes konkurrenceevne.

Statstilskuddet har bidraget forskelligt til det færøske bruttonationalprodukt, men sædvanligvis ca. 20 pct. årlig, men Danmark har til tider haft større gavn end Færøerne af den økonomiske virksomhed, der er på øerne, fordi vore to lande trods alt udgør forbundne økonomiske kar.

Jeg vil henlede regeringens opmærksomhed på en analyse, der nylig er oversat til dansk, om virkningen af pengestrømme mellem Færøerne og Danmark. Den analyse siger, at i sidste halvdel af 1980'erne havde Danmark en årlig fordel på ca. 1 mia. kr. af det store forbrug, der var på Færøerne. Det vil sige, at der var et overskud i værdiskabelse på 1 mia. kr. her i Danmark, men da råvarekrisen ramte Færøerne først i 1990'erne, blev forholdet omvendt. Da var det Færøerne, der fik en fordel i værdiproduktion af det bloktilskud, der sendtes til Færøerne, og sådan er det gået op og ned.

Jeg nævner denne analyse i et forsøg på at tilbagevise eller i hvert fald nuancere den rodfæstede og dog fejlagtige opfattelse af, at det færøsk-danske forhold er ensidigt til fordel for Færøerne. Denne analyse vil forhåbentlig også udgøre en del af grundlaget, når bloktilskuddet og gældsproblematikken forhandles næste gang i foråret.

Men tilbage til det rådgivende udvalgs nye rapport, som regeringen kan forholde sig til, og som vi kan bruge i dag, hvor vi diskuterer den danske finanslov til næste år.

Rapporten er et interessant dokument og kunne bruges til at tilbagevise også nogle misforståelser af Færøernes økonomiske virkelighed. Det rådgivende udvalg forundres over, at Færøernes krise ganske hurtigt er blevet afløst af en forbedring i konjunktoren. Årsagen henfører udvalget til det forbedrede fiskeri især efter torsk og kuller, men denne bedømmelse er kun delvis rigtig. Husk på, at det samme udvalg anbefalede færøinger så sent som i 1995 at opgive fiskeriet efter torsk og kuller.

Tænk, hvis vi havde fulgt den danske anbefaling dengang! Så havde der stadig kun været nød og elendighed på Færøerne. Desuden forsøgte samme rådgivende udvalg at påtvinge Færøerne et kvotesystem, som vi heldigvis trodsede og i stedet indførte omsættelige fiskedage; ellers ville vores fiskeressourcer have været udsat for samme syndige svineri, som de kvoterede danske fisk i Nordsøen bliver.

Udvalget konstaterer endvidere, at arbejdsløsheden på Færøerne er faldet fra over 20 til under 10 pct. af arbejdsstyrken, og at der er en væsentlig stigning i det private forbrug, samt at det offentlige forbrug vokser, men – og det vil jeg gerne understrege – vokser mere afdæmpet end det private; og det kan man i hvert fald bifalde.